

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. Constituenda est eminentior & sublimior contemplatio eâ, quæ à
donis Spiritus sancti emanat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPUT I.

Constituenda est eminentior & sublimior contemplatio ea, que à dono Spiritus sancti emanat.

QUAMQUAM infusa contemplatio, que à dono Intellicitus, aut sapientia supra humum modum oritur, si donum perfectum, à Patre luminum descendens; ex Scripturis tamen, Patrumque sententiis non obscurè conviciatur, esse alium contemplations eminentiorem gradum, quo divinius à DEO ipso immediata è jutiorum irradiantur mentes. In primis S. Paulus 1. Cor. 12. Alii, inquit, datur sermo sapientia, &c. Per sermonem vero sapientia D. Thomas 2. 2. q. 45. art. 5. in corp. intelligit al iorem de divinis cognitionem ea, que oritur ex dono sapientiae habituali: ibi enim postquam de sapientia, ut est donum habituale Spiritus, tractavit, subdit: *Quidam autem altiori gradu percipiunt sapientia donum. Et quantum ad contemplationem divinorum, in quantum scilicet altiora quaedam mysteria & cognoscunt, & aliis manifestare possunt, & etiam quantum ad directionem humanorum secundum regulas divinas, in quantum possunt secundum eas non solum seipsum, sed etiam alios ordinare. Et iste gradus sapientie non est communis omnibus habitibus gratiam gratum facientem, sed magis pertinet ad gratias gratis datas, quas Spiritus sanctus distribuit prout vult, secundum illud 1. ad Cor. 12. Alii datur per Spiritum sermo sapientia, &c.*

Idem 2. 2. q. 171. 4. 2. docens Prophetas lumen sancti Prophetis per modum passionis, seu aetate transiuntis à DEO infundi, ita inquit: *Principium autem eorum, que ad supernaturalem cognitionem pertinet, que per Prophetam manifestantur, est ipse DEUS, qui per essentiam à Prophetis non videtur. Videlicet autem à Beato in patria, in quibus hujusmodi lumen inest per modum cuiusdam forme permanentis, & perfecta: lumen vero propheticum in anima Prophetae per modum cuiusdam passionis, vel impressionis transiunt. Hac ille.*

Adduci vero D. Thomas in eodem loco duo Scripturae facie testimonia, quibus Moylem & Eliam, nobilissimos veteris Testamenti Prophetas, ostendit habuisse altissimam contemplationem, per modum tamen auctus transiuntis. De Moyle Exod. 33. Cumque transiit gloria mea, ponam te in foramine petra. De Elia vero 3. Reg. 19. ubi loquens Dominus cum Elia Propheta, inquit: Egregere, & sis in monte coram Domino: Ecce Dominus transiit, &c. Has & similes contemplationes docet divus Thomas non ab aliquo habituali principio, sed à DEO ipso immediata è profluere.

De hoc etiam contemplationis genere expavit D. Thomas 1. part. quest. 12. art. 11. ad 1. illum locum Genesis 32. Vidi DEUM facie ad faciem. Ubi per visionem facientem DEI, ad quam Jacob fuit sublevatus, in eligit quadam eminentem contemplationem supra communem statum. Et 1. 2. quest. 98. art. 3. ad 2. exponens illum visionem Exod. 23. qua Moyses dicitur DEUM vidisse facie ad faciem. Per visionem, inquit, faciei intelligitur quadam eminentis contemplatio infra essentia divina visionem. Hæc D. Thomas. Quibus non obscurè significat, hanc contemplationem eminentem supra communem hominum statum, ac divina & claræ DEI visioni immediatam, altiore esse & nobiliorem illâ, quæ ab habituali dono sive grata dimanat, esseque quasi cognitionem medium

inter beatam visionem, & fidei cognitionem.

Hanc etiam medium contemplationem docuit Dionyius Carthusianus in Acta Apostol. cap. 7. in illa verba, *Vidit gloriam DEI. Hanc, inquit, cognitionem medium fieri per splendissimam quandam iradiationem increata lucis in apice intellectu. A qua tentia non longe distat sanctus Diadochus lib. de perfec. cap. 91.*

Priore de hac altissima DEI contemplatione loquitur Augustinus lib. 9. Confessio cap. 10. Discebam ergo: Si cui fileat tumultus carnis, fileant phantasias terræ, & aquarum, & aeris, fileant & poli, & ipsa sibi anima fileat, & transcat se non se cogitando, fileant somnia & imaginaria revolutiones, omnia lingua & omne signum. O quidquid transiundo sit, si cuiusfileat omnino, & loquatur per se solus quae se est, non per ea, sed per seipsum, ut audiamus resumus eis, non per linguam carnis, neque per vocem angelii, neque per sonitum nubis, neque per enigmam similitudinis, sed si ipsius quem in his amamus, ipsam sine huic diuidimus: sicut nunc extendimus nos, & rapida cogitatione attingimus eternam sapientiam super omnia manentem. Si continuetur hoc, & subelevantur dilectiones longe impars genera, & hec unat rapiat, & absorbeat, & recordat in interiora gaudia spectatores suos, ut talis sit sempiterna vita, quale sicut hoc monendum intelligentia, cui subhinc armis; namne hoc est. Intra in gaudium Domini tu! Haecenius Augustinus. Ubi expendenda sunt illa verba: Et loquatur per se solus, qui fecit ea, non per ea, sed per ipsum, & in illâ: Sed ipsam, quem in his amamus, ipsam sine his audiamus: sicut nunc extendimus nos, & rapida cogitatione, &c.

Quæ omnia contemplationem hanc, quam tractamus, clare demonstrant, in qua DEUS per se solum rapit ac elevat mentem ad divinam; ubi DEUS non per enigma a similitudine corporalium, sed alicui modo, rapide tamen, & per modum transiuntis attinguntur, & ideo vocamus mentum intelligentie.

Sanctus Gregorius lib. 24. Moral. cap. 5. dilecte de hac difficultate contemplatione. Primi, inquit, a mentis acie exurente, tristitia interpretata, malorum caligo detergitur, & tunc resplendens rapim confectione in circumscriptum lumen illustratur. Quocumque confecto, in gaudio cu[m] meditata severitate absorbetur, & quasi post defectum vite praefusa ultra se rapta, in quadam novitate aliquo modo recreata. Ibi mens ex immenso fonte insistente superni raro aspergitur: ibi non se sufficiere ad id, ad quod res ipsa contemplatur, & veritatem sentiendo, vider, quæ quanta est ipsa veritas, non vider. Cui veritatis est magis se longe existimat, quantu[m] magis appropinquat quia nisi illam necumque conficeret, nequam eam confidere se non posse sentiret. Adiuu ergo animi, dicens illam intenditur, immensitatem eius conformatum circumstantiæ reverbatur; ipsa quippe cuncta implens, cuncta circumstat. Et idcirco mens nostra nequaquam se ad comprehendendam incircumscriptam circumstantiam dilatat, quia eam inops sua circumscriptionis angustia. Unde & ad semetipsam circu[m] labitus. & prospectus quasi quibusdam veritate restigia, ad suam invocatur. Hac ipsa tamen per contemplationem facta non solidâ & permanens visio, sed ut ita dixerim, quasi quedam visionis unitati, DEI facies dicitur. Hæc ille.

Idem Homil. 5. in Ezechiem, Omne, inquit, quod mens nostra de eternitate per speculum & enigma conficit, quasi sursum, hoc est, per trajectum, vider. Et expressio libro 5. Moral. in illud Jobi 4. Quasi sursum suscepit auris mea venas sursum, & Veneris, inquit, superius susurrari auris co-

de furtivè suscipit, quia subtilitatem locutionis inti-
ma affat, & raptim & occulte cognoscit: Ec-
cūdā: Vix suscipi venas apprehendimus, quia ipsi que-
que mīta ejus opera raptim tenuerūtque pensamus.
Hac Gregorius.

Divis quoque Bernardus lib. de diligendo Deo,
Quando huiusmodi, inquit, experitur affectum, ut di-
vinū inebriatio amore animus oblitus sūi, scilicet si-
bi ipsi tamquam vā perditionis totū pēgar in DEVUM,
& adherens DEO, anū cum eo cōspicere fiat, & dicat:
Deficit caro mea, & cor meum: DEVUS cordis mei, &
pars mea DEVUS in eternū: Beatus dixerim & san-
ctum, cui tale aliquid in hac mortali vita rāvō inter-
dum, aut vel semel. & hoc ipsum raptim acque uniu-
rix momenti spatio experiri donatum est. Te enim
quodammodo perdere tamquam qui non sis, & omnino
non sentire te ipsum. & à temeris pō exinaniri, &
pēne annulari, calefia est conversio, non humana
affectionis. Hac illie.

Ad hanc eam contemplationis speciem spe-
ciat modus ille alissimus contemplandi EUM, quem
primo homini in statu innocentiae DEUS
immissit, de quo D. Thomas de verit. quest. 18. art.
2. inscribit: Et inde est quidam nec DEVUS nec alias
substantias immateriales cognoscere possumus na-
turaliter, nisi per res sensibiles: sed ex perfec-
tione gratiae hoc habebat homo in statu innocentiae, ut
DEVUS cognoscet per inspirationem internam ex
irradiatione divina sapientia, per quem modum
DEVUS cognoscet non ex visibilium creaturā, sed
ex quadam similitudine similitudine sua menti impre-
sa. Ita igitur in homine duplex cognitione erat, una
qua cognoscet DEVUS conformiter Angelis per in-
spirationem internam, alia qua cognoscet DEVUS
conformiter nobis per sensibiles creature. Haec tamen
D. Thomas.

Q. si p̄s̄r̄ēt̄ ī solūt̄ō ad 4. ita inquit: Adon
conformabatur Angelus in cognitione contemplationis
per gratiam, sed pr̄ter hoc habebat aliam cognitio-
nem sua natura competentem. Addicisse ī solu-
tō ad 6. Augustinum lib. 8. super Genes. ad litterā
cap. ult. Tom. 3. Forte inquam sic cum ei lo-
quebatur, scilicet primis parentibus, et si non tam a
participatione divina sapientia quam a caput Angelis
tamen pro humano modo, quantumlibet mindis.
Q. ibus in verbis S. Thomas ī solūt̄ō ad 6. do-
cei, D. Augustinum loqui de illa cognitione, que
est per inspirationem divinam, & non de ea, que
ex creaturā notitia procedit, qualis est que
habetur per donum intellectus.

C A P V T II.

Degradibus supereminentis con- templationis.

Ex duplice principio, (in p̄clarē considera-
vit D. Thomas 2.2. quest. 173. art. 2. & 3.)
tas hujus contemplationis splendorē & nobilitate em po-
sumus expendere. Primo, ex majori & pleniori
influxu lumen intellectus, quando DEUS in-
fundit clarissim & perfectissim lumen anima con-
templanti. Secundo, ex immissoōe sive infusione
novarū species, seu similitudinē in mente
comtemplanti, vel secundum novam ordinatio-
nem p̄existētū species. Aliquando enim
DEUS similitudines imaginariās de novo soleat
imprimere non per sensum acceptas, ut si aliqui
excedēt nō imprimētūt in imaginatione colo-
rum similitudinēs: aliquando vero infundit no-
vas species intelligibiles ipsi menti, sicut patet de
his, qui accipiunt scientiam vel sapientiam infu-
Thom. ī Iesu Oper. Tom. II.

sam, sicut Salomon & Apostoli: & deinde ali-
quando species p̄existētū divinitū ordinan-
tur, ut melius representent menti ea ad quae re-
presentantā à DEO sunt ordinata.

Hic igitur p̄missis, quadruplicem gradum in Quatuor
hac eminenti contemplatione distinguere possu-
mus. Primus, quando infundit tantum lumen tur, &
supernaturale, nullis speciesbus de novo immisso, declarans
neque p̄existētū divinitū ordinatis: & hoc ut gra-
du contemplati divina per inspirationem interius du-
nam, sive per lumen infusum. Secundus, per nos perem-
tam ordinationem divinitū factam imaginabi-
lēm specierum. Terter, per novam impetratio-
nem eundem similitudinēm. Quartus, ut infu-
platiōnem intelligibilē species, vel novam ca-
nis divinitū factam ordinationem. His sunt gra-
du supereminentis & atissime contemplationis:
quos ita ad vicem comparare velis, primus gra-
du, qui se tenet ex parte lumen infusum, nobilior
est omnibus aliis, si p̄cīsē considerentur. Nobili-
tatis enim sive dignitas contemplationis non tam
à phantasmatibus, etiam divinitus intus, quā
à pleniori & eminentiōe lumine intelligibili,
quod confirmat & elevat potentiam intellectu-
vam, desumenda est, ut aperte testatur D. Tho-
mas 1. part. quest. 12. art. 13. ad 2.

Si vero se mo sit de lumine infuso simili cum
speciesbus, vel divinitū infusis, aut jam p̄existētū
conjunctione, ut frequentius solet evenire,
tunc infimum gradum teneat ea contemplatio, in
qua simili cum intelligibili lumine species in mé-
tre p̄st̄entes divinitus ordinantur: medium,
quando divinitus intelligentia radū menti infu-
sum juvante similitudines imaginariās divinitū, &
denudat etiam impressas, quibus expressūs & clari-
tus contemplatiūm objecta illuminat & men-
ti repräsentantur: supremum demum, cum non
solum intelligibile lumen, sed & species intelligi-
biles divinitus imprimuntur est enim huiusmodi
contemplationis gradus nobilior omnibus aliis:
quia tam ex parte lumen, quā ex parte species
intelligibili, omnes alios facilē superat;
tunc enim ipsi veritas nudē ac purē, ut in se est,
ab intellectu contemplati. Quare manifestum est,
ut verbis D. Thomas utat 2.2. quest. 174. art. 1.
quid manifestatio divinae veritatis, que sit per nudam
contemplationem veritatis, potior est, quam illa que
sit sub similitudine corporalium rerum: quia magis ap-
propinquat ad visionem patris, secundum quam in
essentiā DEI veritas conspicitur.

E: inde colligit D. Thomas, quid prophētia,
per quam revelatur nudē intelligibili veritas, est
dignior illā in qua veritas supernaturalis mani-
festatur per similitudinem corporalium rerum,
sicut de David dicitur 2. Reg. 23. Mīhi locutus
est fortis Israhel. Et postea subdit: Sicut lux au-
ra oriente sole manē absque nubibus rutilat, &c.
Dicunt vero tunc intellectus veritatem nudam
conspicere: quia ita clare veritatis cognitione in-
tellectu infunditur, ut non ex similitudine aliquarum
imaginarum veritatem accipiat, inā ex
veritate jam perfecta ipse sibi imagines sive phan-
tasmatā format, quibus uitur propter naturam
nostrā in intellectus, ut p̄clarē notavit D. Tho-
mas quest. 12. de verit. art. 12. in corpore, & ad 2.
Recoleat enim oportet, in nostro intellectu
duas esse velut fenestrās, ut in superioribus at-
tigimus: altera, que versus Orientem id est, ip-
sum DEUM recipit; altera, que ultò aperta est
ad Occidentalem plagam, per quam ingrediuntur
sensibilia omnia ad interiorē intellectus si duc-
officinam. Illa prior est, quia immediatē ipsi fenestrā
Sunt in
intel-
ctu no-
stro qua-
si duc
DEO